

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: f.d. brevbärare Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

Adress: Östergatan 4, Trälleborg. Födelsedag: 29/6

Ehrenbusch.	s. 1.
Albäckafurun.	s. 2.
Trälleborgs kopparportar.	s. 3.
Knös.	s. 4.
Marknader.	s. 6.
Skatgillen.	s. 7.
Restauranger och krogar.	s. 8.
Fattigvården i Trälleborg.	s. 9.
Stöpa bly, rökning och stål.	s. 10.
Föreningar.	s. 11.
Petter Pott hade krog och spelade.	s. 12.
Jordbruk i Trälleborg.	s. 13.
Handelshus i Trälleborg.	s. 14.
Nyåret.	s. 15.
Trettondagen.	s. 16.
Tjugondagen.	s. 17.
Vårfrudagen.	s. 18.
Fastlagen.	s. 19.

Påskan.	s. 20.
Narra april.	s. 22.
Valborgsmäs soafton och 1:a maj.	s. 23.
Kristihimmelsfärdsdagen.	s. 24.
Pingst.	s. 25.
Trefaldighet.	s. 26.
Midsommar.	s. 27.
Ljusinbrinningsfesten okänd.	s. 28.
Mårten.	s. 29.
Lucia.	s. 30.
Julen.	s. 31-34.

ACC. N:R.

M 7598 : 1

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ehrenbusch

ligger begravnen i Trälleborgs kyrka och hans vapensköld hänger utanför kapellet i kyrkan. Han skulle ha varit häradsdomare i Vemmerlöv och vid midnatt var han ute och körde och spökade. Han kom till olycka vid Börringe. Han körde ner i isen. Vid hans kista stå hans skaklar, som han räddade sig med. Vissa nätter-om det var julnatten eller nyårsnatten vet jag inte-var han ute och körde. Ett hus på Västra Gärd-vilket vet jag inte-blev alltid sönderslitet på hörnet. När han var ute och körde, hördes aldrig hjulen utan bara hästrampen. Han körde Köpingevägen oppåt. Han körde inte över hustaken utan följde landsvägen åt Västra Gärd. Jag tror att han skulle köra till julottan juldagsmorgonen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7598 : 2.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Albäckafun .

-De fick inte köra över bron mellan 12-1, ty då ville hon gärna ta fatt i dem och dansa med dem. Det var alltid besvärligt att gå över Albäcksån vid midnattstid. Hallemöllaren hade en gång dansat tills han kom hem i bara strumpsockorna. Att han skulle ha slagit sönder något glas har jag inte hört. Inte heller har jag hört att de brukade skruva av hjulen på vagnen, men att hon dansat med Hallemöllaren så att sulan gick sönder och att han kom hem på sock, det har jag hört.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7598:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress: _____
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trälleborgs kopparportar.

-Kopparportarna skulle ligga "begravna" i Börringesjön. De försökte med två kalvar, som skulle ha söt mjölk, men så fick den ene vatten, och de tappade kopparportarna igen.

ACC. N:R.

7598:4

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Knös

gick omkring här i Trälleborg - honom har jag språkat med många gånger. Han hade en fiol och spelade på, men egentligen var det ingen riktig fiol utan en cigarrlåda, som han spönt segelgarnstråd på. Så gick han från hus till hus, inte för att spela utan för att få mat och husrum.

-Nu kommer Knös. Nu få vi litet trevligt, sade folk när man skymtade hans gestalt i gathörnen.

Knös var av förmögen släkt, fast att det gått utför med honom. Han frågade i regel om han kunde få litet "piberag", och helst ville han då ha Arligt och Gott från Ystad. Men piberag var något annat. Manfolket hade förr sina schatull, och när de tömde pipan, slog de askan i undre lådan. Detta kallades piberag, och det använde Knös som - snus. Rökte gjorde han inte. Han hade sina särskilda "strofer" = uttryckssätt/. Hade han kommit till ett ställe, så bad han att få ligga över natten. För att de skulle bädda riktigt bra talade han om hur gott och härligt han legat på föregående logi.

-Så skulle jag be att få ligga...., började han modigt sedan han väl fått en sup eller annan traktering.

-Var låg du sist?, frågade då husägaren.

-Då låg jag - han nämnde stället - och de bäddade så fint åt mig med två r e n a l a k a n, förklarade Knös tvärsäkert. Den ene bonden ville ju göra det ännu bättre än den andre, och i regel fick Knös ligga mellan lakan.

Han gick en gång över isen till Danmark, men danskarna skickade hem honom igen. Han hade fiolen med sig, men de ville det oaktat inte ha musikanten.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598:5.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Knös forts. 2.

Att han skulle ha stulit en gås har jag inte hört.

Knös var aldrig ordentligt klädd. Han gick omkring tarvligt utstyrd. Och han var rätt så frivol, och folk var likadana mot honom, eftersom de kände hans taktik. Jag träffade honom en gång nere vid Albäcksån. Jag var murare då, innan jag blev brevbärare. Ett par till och jag träffade Knös på Rådmansängarna.

-Kan jag få litt snus och piberag, bad Knös.

-Vill du visa "stompen", så ska' du få Knös, sade en spjuver. Knös gjorde så med och fick sin piberag.

ACC. N:R.

M 7598:6.

Landskap: Skåne. Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Marknader.

-Mikaeli marknad den 24 oktober var den största marknaden i Trälleborg. Säljarna stod radade ända från Gamla Torg till Spritbolaget på Algatan. I mitten mellan stånden löpte en gång, så att köparna kunde cirkulera. Somliga, som bodde här fast, hade särskilda brädhus, som slogos upp. Andra åter som kom från andra platser hade tält med sig. Pottemakerna stod på Gamla Torg. Där försiggick även kreaturshandeln med får, svin, kor och hästar. På Algatan stod sedan mösskräddarna och de som sålde krimskrams. Korna och hästarna stod på torgets södra sida. De som fick hålla till på själva torget var också slaktarna. På torget stod alltså: 1. pottemakerna 2. slaktarna 3. kreaturen. Alla de andra stod på Algatan. Någon handel på Västergatan förekom ej. Förutom affärsstånd fanns också ett nöjesfält. Hit kom både karuseller och cirkusar med mera sådant, och de höll till norr om elektricitetsverket allt efter som det fanns plats. De voro alltså hänvisade till en plats utanför staden. Inom staden förekom inte något nöjesfält. Midsommarmarknaden hölls 3:e onsdagen i juni, och det var en stor varumarknad med samma arrangemang som Mikaeli marknad. Karuseller fanns dock på Stadshotellet och Tre Tejon.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7598 : 7

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Melin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skatgillen

har jag inte hört någonting om.

ACC. N:R.

M. 7598:8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Restauranger och krogar.

1. Den äldsta var "Östra Krued". Huset finns kvar än i dag. Lokalen var nämligen inrymd i samma byggnad som nu Trälleborgstidningen har sina lokaler vid Kontinentgatan.

2. Västra Krued låg öster om Västra kyrkogården.

Dessa två äro de äldsta jag kan minnas.

3. "Tre Lejon" vid Gamla Torg.

4. Stadshotellet, som förr kallades "Hotell Schweitz"

5. "Fördärvet" hörde till "Hotell Schweitz". Det låg på samma tomt! "Fördärvet" låg vid Corfitz Beckfriesgatan och var framför allt sjömansställe.

6. "Norden" låg vid Algatan och Hansagatan, där nu biograf Victoria ligger.

7. "Syd" låg vid Strandgatan och Hansagatan. "Syd" var liksom "Fördärvet" sjömanslokal.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7598:9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fattigvården i Trälleborg

var förr i tiden bedrövlig. Det bodde två stycken i Fattighuset. De fick litet bröd, men Hanna/Se Stöpa bly, särskilt blad, gick ut till familjer och spådde dem samt stöpte bly, varvid hon brukade få litet kaffe och någon gång även en slant. Hanna var ansedd att vara en undergörerska. I Fattighuset bodde dessutom en gubbe, och hon passade gubben. Fattighuset låg vid västra tegelhuset. Det var bara ett litet lågt hus med 2 rum och gemensamt kök. Från farstun ledde en dörr till vänster och en till höger.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598:10.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stöpa bly.

-Då folk hade värk, brukade de "stöpa" över dem. De smälte bly över den sjuke. De såg sedan efter vad figurer det blev när blyet föll i vattnet. Spåkvinnor tittade om det skulle gå över. Mor blev en gång dålig, och jag har själv varit med och sett på. Det var en gumma ute på fattighuset på Väster, som hette Hanna, som kom och gjorde det. De kallade henne för Massa-Hanna, och det inträffade omkr. 1877.

Rökning

med rökelse har jag inte sett eller hört talas om.

Stål

brukade vi aldrig där hemma som skyddsmedel mot onda makter.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

7598:11.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Melin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Föreningar.

Se Nyåret, särskilt blad: /"Hundramannaföreningarna"
"10-öresföreningen" känner jag inte till.
"Fruentimrens Självhjälpsförening" var detsamma som "Hundra-
mannaföreningarna" men blott för fruentimmer.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7598 : 12.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Petter Pott

hette egentligen Petter Nilsson, och han hade en krog vid Norregatan litet ovanför kyrkan. Där har jag dansat mycket. Där var allmän dans och servering av kaffe och öl samt läskdrycker. Lokalen slogs igen för 25 år sedan. Jag gick dit när jag var 12 år gammal, 1879, och då såg jag Petter Pott för första gången. Musiken utgjordes av två spelemän som spelade fiol. Petter Pott spelade själv, fast att han var låghalt. Hans fru och dotter skötte om serveringen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7598:13

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Melin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jordbruk i Trälleborg.

-Under den tid som Trälleborg hette "fläck", så hade de flesta invånare litet jord utanför. Så gott som alla yrken voro representerade, både svarvare, bagare och srepålagare och alla dessa hade en bit jord bredvid sitt hantverk. De hade korna hemma, och så ledde de dem utanför staden över Österbro och Västerbro. De hade var sina delar. En del hade t.o.m. hästar, och så lejde de för att driva sin jord. En större lantbrukare, som hade hästar i sta'n, hjälpte dem. De arrenderade aldrig ut jorden utan drog själva nytta av den. Det var som stora "kolonier". Nu ha hantverkarna sålt jorden "fritt", d.v.s. till vem de ville. Många ha tjänat pengar på det. Det fanns inga så där väldigt stora lantbruk inne i själva Trälleborg. De voro att finna utanför. "Gamla Petersburg" var den störste lantbrukaren.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598:14.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Handelshus i Trälleborg.

Johan Kock, Kocks fader.

Frans Malmros

Borgman & Smith

Telin, spannmålshandlare.

Dessa voro de förnämsta och de hade stallar, så att bönderna kunde sätta in sina hästar vid marknaderna. Allesammans voro spannmålshandlare, och bönderna kom körandes med säd till dem.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 7598:15

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Nyåret.

-Vakade ni in det nya året?

-Ja, för det mesta satt vi uppe till kl. 12.

-Ringdes det nya året in?

-Nej, någon ringning förekom inte. Men de sköt in det nya året. Så gott som alla människor sköt förr nyårsskott, även mitt inne i staden. De sköt litet överallt. När jag var åtta år, hade de dynamit och sköt med, så att en fönsterruta ramlade ur. De sköt eljest med pistoler och gevär. Pojkarna skaffade sig en kistenyckel, och eftersom vem som helst fick köpa krut, så stoppade de krut i nyckeln samt band ett snöre i. Så slog de nyckeln mot en mur e.d. De hade satt en spik i nyckelhålet med påföljd att krutladdningen exploderade och ställde till ett hemskt oväsen.

Avlade man nyårsvisiter?

-Nej.

-Hade man nyårsbaler?

-Jo, det var där alltid. De som mest arrangerade sådana var "Första", "Andra" och "Tredje" Hundramannaföreningarna. De hade alltid nyårsbaler på "Tre Lejon". Då skulle alla medlemmar vara med.

-Sökte man aldrig förutspå framtiden vid nyåret?

-Nej.

-Gick aldrig någon årsgång?

-Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7598:16.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Trettondagen.

-Förekom stjärngossar?
-Nej, det såg jag aldrig några som barn.

ACC. NR.

No. 7598:17

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Skytts Adress: *f.d. Grevbarare*
 Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Tjufondagen. /Danslokaler.

- Hade man Knutsbal eller Tjugondebal?
- Ja, då hade de Knutsbaler på dansställena.
- Vilka?
- På flera ställen. Där var "Tre Lejon", "Framtiden", "Petter Pott".
/Petter Pott, se särskilt blad/.
- Plundrades granen?
- Vi hade ingen gran hemma.
- Var det vanligt att följn drog omkring 20-dagen och sopade ut julen?
- Nej, det har jag aldrig varit med om eller hört talas om.

ACC. N:R.

M. 7598 : 18.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trällehorg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trällehorg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Vårfrudagen.

firades inte på något sätt. Jag har inte hört några uttryck
om tranan, inte heller att man skulle lägga sig i dagsljus
eller att tranan kom med godsaker till barnen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7598:19

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Fastlagen.

-Bröt ni björkris som ni satte in i vatten?

-Nej.

-Risade ni varandra med ris?

-Nej. Men vi hade bullar, hembakta. De åts på olika dagar. Det var inte någon bestämd dag. Om det passade på söndagen, så åt vi dem då. Och så slog de katten ur tunnan till fastan. Och det valdes kung och drottning. De slog på gamla teater-salongen i "Tre Lejon", som nu är ett 3-våningsbostadshus. De gjorde det inne i salongen. De band upp en tunna med en l e v a n d e katt i, men det blev sedan förbjudet. Jag såg det där själv och minns än i dag när katten i förskräckelsen sprang ut på gården. Sedan satte man en liten d o c k a i tunnan i stället. De som slog voro maskerade. Det var maskerad på samma gång.

-När hände detta?

-Det var för 55 år sedan, alltså 1885.

-Gick de ut på torget sedan?

-Nej. De ha aldrig slagit ute på torget eller ridit, åtminstone som jag vet om. Entrén till teatersalen var 25 öre. Ville man ha sprit fick man gå in på hotellet. Teatern var skild från hotellet och hade ingen servering. 1/2 öl kostade på den tiden 12 öre och en toddy 25 öre. Där var inga restriktioner då. Flaskan sattes fram. Hade de tagit för mycket av flaskan blev det litet extra betalning, men det var inte så kinkigt, om de tog sig ett par stora glas.

-Ät ni pannkakor på tisdagen?

-Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598:20

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Påsken.

-Talade man förr om uttrycket dymmeln?
-Dymmeln, ja. Den började ju med blå måndag och slutade med skitta lördag och granna söndag.
-Hur firades påsken för övrigt?
-Nästan alla hade höns här i Trälleborg, så det var ingen svårighet att få ägg. Under påsken samlades vi småpojkar dessutom i grupper om 3-4 stycken, och så gick vi till bondgårdarna och tiggde ägg. Den före påskafton skulle vi alltid ut och försöka vår lycka. Vi kunde få en 3-4 stycken på varje ställe, om vi hade tur. Se'n gick vi hem med dem och spelade rullarekamp. Det gick så till att vi lade äggen vid fotlistan i rummet och så placerades äggen med fem tums avstånd emellan varandra. Sedan sattes där en bräda upp på sned, och så skulle det siktas mot ägget. En femöring skulle träffa ägget. Träffade man ägget, var det vunnet, men om 5-öringen kom emellan äggen, fick man sätta ett ägg till. Avståndet mellan brädan och äggen var 3 meter. De färgade äggen gula i lökskal, inte hundkesx, men äggen som vi rullade voro mest blå och röda. Färg var det dock inte råd att köpa bland mindre bemedlade.
-Ät ni skärtorsdagskål eller påskgröt?
-Nej.
-Klädde ni ut er under påsken?
-Nej.
-Talade aldrig någon om påskharen?
-Nej.
-Fäste ni stegar och ugnsrakor på ryggen på folk?
-Ja, det var mycket brukligt. Ett band sattes fast med en knappnål.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598:21.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Påskan forts. 2.

-Tände ni upp påskeldar?

-Nej.

-Skulle ni hålla er i stillhet under långfredagen?

-Ja, det gör man ännu. Här rör man sig inte i onödan den dagen.

Det enda arbete som utföres är i kolonierna. Där gå de och rota litet.

-Skulle man vara svartklädd långfredagen?

-Ja, alltid när man gick till kyrkan.

-Flaggade de på halv stång långfredagen?

-Ja, det ha de brukat där de hade flaggstång.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598: 22.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Narra april

var mycket vanligt förr, och det gick bra det med. Man sa, t.ex. till en god vän, att den och den hade bjudit in offret på kaffe, och när de så kom dit, var där ingenting alls. Eller också sade man:

-Har du sett en sådan besynnerlig fågel nere i trädgården. Så följde offret med, men där var naturligtvis ingen fågel alls.

Man narrade den 1:a och siste i månaden. Bägge dagarna voro "lovliga".

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598: 23

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Valborgsmässöafton och 1:a maj.

-Var första maj den första vårdagen? Invigdes sommarkläderna då?

-Ja.

-Bar ni maj i by?

-Nej, inte det jag vill minnas. Det var mest i byarna. Trälleborg blev stad samma år som jag är född, 1867. Förut hade det bara varit en "fläck". Malmö och Ystad hade tagit utskęppningen av spannmål från Trällebrog.

-Drack ni męrg i benen?

-Ja då, det var mycket brukligt. Det gjorde de hemma var och en för sig. De som inte hade något hem, drack på restauranger och krogar. Se Restauranger och krogar, särskilt blad.

-Drack ni björksav?

-Nej.

-Tęnde ni upp majeldar?

-Inte förręn på senare år

-Uppfattades 1:a maj som festdag?

-De slutade alltid arbetet ett par timmar tidigare ęn eljest.

De slutade den dagen vid 4-5. Annars arbetade de till halv sju på kvällen. Och trots det började de redan kl. 6 på morgonen.

-Förekom utflykter 1:a maj?

-Ja, som skolpojke var jag med om en utflykt till Marieberg, men det var i n t e första maj utan senare i maj. Jag var då 10 år. Vi samlades och åkte järnvęg dit upp en dag då det var vackert vęder. Det var första gęngen som jag var med om en skolutfęrd. Senare blev det vanligt att åkare kęrde. Tvę familjer slog sig t. ex. samman och lejde en åkare, och så kęrde de till Skåre eller Bękeberg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7598:24

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1971 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Kristihimmelsfärdsdagen

firades inte alls på något sätt. Inga utflykter till någon källa e.d., inte heller första metardagen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598:25.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Pingst.

- Tog ni in grönt till pingst?
- Ja, det gör de nära på ännu.
- Klädde ni sängarna med grönt?
- Nej.
- Gav barnen föräldrarna en pingstkrans?
- Nej.
- Företogs utflykter till landet?
- Ja, det gjorde man mest vid pingsten, om man företog några.
Man for då i regel till Bökeberg eller Skåre väster om Al-
bäck.
- Klädde aldrig någon ung flicka ut sig till pingstbrud?
- Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598: 96.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress: _____
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Trefaldighet

firades inte alls.

ACC. N:R.

M. 7598 : 27.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Midsommar.

- Sade ni bara midsommar?
- Nej, de gamla sade även S;t Mans.
- Hade man lövmarknad i staden?
- Nej.
- Brukade ni maja inomhus?
- Jo, de bar in blommor och sådant precis som nu.
- Klädde aldrig någon ut sig till lövgubbe?
- Nej.
- Midsommarbrudar?
- Nej.
- Midsommareldar?
- Nej.
- Majstång?
- Ja, så länge jag kan minnas.
- Var?
- På olika ställen t.ex. Liljeborg. Där hade de stång i form av ett kors med kransar på. Familjerna reste gärna också en liten privat stång på gårdarna, mest för barnens skull. De hade ofta majstång på gårdarna där det var plats. Så sjöng de och dansade de, och det kom barn från närliggande gårdar dit också. Dessa majstänger inne på gårdarna minns jag när jag var mycket, mycket liten. Liljeborg var nog senare. Det var ett förlustelseställe, som var mycket besökt på sommaren.
- Hade ni några berömda spelmän?
- Den mest kände var från Mellan-Köpinge. Jag minns tyvärr inte vad han hette, men han spelade överallt. Han skötte ingenting annat än spelade. Knös spelade inte. Han hade instrumentet bara för att se litet trevlig ut.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7598: 98

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ljusinbrinningsfesten.

Okänd.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7598 : 29

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Mårten .

-Mårtensafton har alltid firats i Trälleborg, så länge jag kan minnas. De som hade råd hade gäs. Eljest gick det med anka, höna eller kyckling. Vi hade även svartsoppa hemma hos oss. Att åldermännen arrangerat mårtensgillen minns jag ingenting om.

-Kallade ni Mårten för "Jilla jul"?

-Nej.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598:30.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress: _____
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén, f.d. besörare
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

✓ Lucia

firades inte alls i äldsta tid.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598:31

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Julen.

-Förekom julmarknad i Trälleborg i äldsta tid?
-Nej. Förr hade vi marknadsdag en gång i månaden men ingen särskild julmarknad.
-Bakade ni själva?
-Ja. Men många hade inte så att de kunde baka. De hade inga spisar. "Husarna", d.v.s. de som hade ett litet hus måste hänvända sig till lantbrukarna när de skulle baka. I Trälleborg fanns emellertid lyckligtvis även två pottemakerare, som folk kunde dra nytta av. När de hade bränt sina lerkärl, så hyrde de ut den varma ugnen åt husarna, som kom med sin deg. Bordet i krukmakeri- eller verkstaden skurades rent och fint och ugnen sopades. I verkstaden kunde sedan 10-12 stycken husare på en gång baka sitt bröd. De fick betala litet för det förstås. Jag har själv kört vår deg dit ut till Friheten, till näst sista huset utåt väster. De hette Nilssons som hade krukmakeriet då. De tillverkade krukor, drickakrus och nattkärl - därför kallade de dem för "pottemakerare". Där ute var jag själv körandes med bröd när jag var 8-10 år.
-Slaktade ni själva till julen?
-Ja, vi hade ju själva hushållsgris. Vi bodde då vid Strandgatan 316/gammalt nummer/. Men vi slaktade aldrig på någon bestämd dag. Särskilda karlar gick omkring och slaktade. Vi liksom alla andra anlätade aldrig någon riktig slaktare. Här i Trälleborg var 3-4 gubbar som utförde sådant arbete. Gångse priset var 50 å 75 öre d.v.s. 3 daler plus frukost med supar. Det var slaktlönen.
-Bryggde ni själva juldrikkat?

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7598:32.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trällemorg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen forts. 2.

-Ja, det gjorde vi också. Vi hade en balja, c:a 600 mm. i botten. Sedan borrades det hål i denna och de satte en stav i hålet, ungefär en tum i genomskärning. Hålet borrades inte i mitten utan vid ena sidan. Sedan lades halm i botten på baljan. Man tog några viskor och fyllde baljan till tredjedelen. Ovanpå det lades mältet. Här i Trälleborg var två mältor, den ena var Malmgrens i Västergatan vid sidan om Erikssons lerkärlsaffär. De brände malt. Hemma hade vi själva kvarn som vi malde mältet i så att det blev fint. Det var en handkvarn men den liknade en gammaldags mölla, ty de bestod av två vanliga refflade stener. På mältet hällades edan kokhett vatten. De räknade ut hur mycket vatten de skulle slå på mältet. Baljan blev nu full. Sedan skulle det hela stå och träcka 6 à 7 dagar. När det hade stått denna tid, började de vrida på staven, så att det droppade i en kruka, som stod undertill. Det första som kom ut var s.k. öl (man hade förut tillsatt jäst) och det var mycket starkt. Sedan blev det s v a g d r i c k a, när det starkare var avtappat. Så slog de vatten på igen, och det fick ånyo ta kraften av mältet. De smakade av det efter hand, så att det blev bra.

-Tog ni särskilt julbad?

-Nej.

-Hade ni julgran?

-Vi hade inte i vårt hem. Det var mest i finare och bättre hem. Julgranen vann insteg för en sextio år sedan skulle jag tro. Då blev det mera vanligt. Där skulle till och hänga i också. Det var ju inte bara granen som behövdes, och det drog sig de fattiga för.

-Satte ni granar eller enar utanför porten?

-Nej.

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 7598:33.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen forts. 2.

-Förekom julträd före julgranarna?

-Nej.

-Satte ni upp nek åt fåglarna vid julen?

-Jag minns att de brukade sätta upp sådana på en stång, men det förekom inte i mitt hem. Men jag såg det ändå.

-Pryddes rummen med bonader eller halmkronor?

-Nej.

-Lade ni halm på golvet?

-Nej, men sand och ene. De som hade råd hade förstås trasmat-
tor. I "kammaren" utanför det dagliga rummet hemma hos oss
hade vi en trasmatta, men där fick man inte titta in utan om
söndagarna. I köket hade vi sand och ene.

-Stöpte ni ljusen själva?

-Ja, det gjorde vi. Pråsorna stöptes kring sefiringarn, d.v.s.
vitt garn som var litet ludet. De vek samman en 8 sådana trå-
dar, varefter de drogs i ett kärl med smält talg. De voro
omkring en meter långa. Så drog de dem fram och tillbaka. Även
riktiga talgljus stöptes hemma hos oss i formar. När de gick
ut med pråsorna, så trycktes de bara fast med tummen på väg-
gen.

-Fick de fattiga julmat?

-Nej, de skötte sig själva.

-Lade man upp särskilda julhögar?

-Nej.

-Vad åt ni för julmat?

-Fisk och risengröt. Vi åt vid sjutiden på kvällen. Däremot
hade vi aldrig skinka i mitt hem. Den skars sönder och så
koktes ärter och fläsk på den. Det ansågs som misshushållning
att halskinkan hel. Den blev därför sönderstyckad och lagd i
salteket.

Skriv endast på denna sida!

forts.

ACC. N:R.

M 7598 : 34.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Skytts Adress:
Socken: Trälleborg Berättat av: Rosén
Uppteckningsår: 1941 Född år 1867 i Trälleborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen forts. 3.

- Förekom dopp i grytan?
- Nej, aldrig här i Trälleborg. Det var mest uppåt landet. Jag har varit med om det i staden Köping.
- Hur tillbragtes juldagen?
- Mest i stillhet.
- Blåstes julen in?
- Nej.
- Ringdes julen in?
- Ja.
- Sköt man in julen?
- Nej, men vid nyår sköt de.
- Gav ni varandra julklappar?
- Ja då. Vi lade dem på bordet. Ingen utklädd kom med dem. Däremot hade vi inte vers på dem.
- Gick ni allmänt till ottan?
- Ja, det gör de ännu. Och då hade de tänt i fönstren.
- Hade man familje- eller släktmiddag på juldagen?
- Jo, de gick till varandra något, men det var inget särskilt bevänt med det.
- Förekom baler efter julen?
- 2 dag jul var där litet tillställning på hotellen. Emma samlades de och drack toddy.
- Förekom utklädningar vid julen?
- Nej.
- Förekom Staffansgång?
- Nej.

Skriv endast på denna sida!